

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Valintaesitys
Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020
Suomen rakennerahasto-ohjelma

Kainuun liitto

Hankkeen julkinen nimi Koulutusosaamisesta Kainuun vientituote	
Hakemusnumero 304494	Kokouksen päivämäärä 19.2.2018
Saapumispäivämäärä 24.1.2018	Diaarinumero EURA 2014/6293/09 02 01 01/2018/Kainuu
Käsittelijä Heikki Immonen	Viranomainen Kainuun liitto
Hakijan virallinen nimi Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	
Osatoteuttajat Kainuun ammattiopisto	
Toimintalinja 2. Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen	
Erityistavoite 4.1. Tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta	
Tukimuoto Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan kehittämishanke	
Alkamispäivämäärä 1.3.2018	Päätymispäivämäärä 29.2.2020

Hankkeen sisältö

Hankkeen tavoitteena on käynnistää koulutusorganisaatioiden Kajaanin ammattikorkeakoulun (KAMK) sekä Kainuun ammattiopiston (KAO) kansainvälinen koulutuksen vienti tiiviissä yhteistyössä vientiyritysten kanssa. Käytännössä tämä tapahtuu niin, että koulutusorganisaatiot tekevät koulutuspaketteja yhdessä yritysten kanssa.

Yritykset pystyvät hankkeessa kehittämään koulutuspaketteja, jotka soveltuvat joko henkilöstön koulutuksiin tai asiakkaiden tarpeisiin. Esimerkiksi koneiden ja laitteiden ylläpitoon sekä käyttöön liittyvät koulutukset ovat hankkeessa kaavailtuja koulutuspaketteja. Erityisesti keskitytään etäopetus ja -ohjaus ratkaisuihin, joiden avulla pystytään kustannustehokkaasti ohjaamaan kaukana olevaa henkilöstöä tai asiakkaita. Hankkeessa on tarkoitus kehittää koulutusala, joka mahdollistaa kustannustehokkaan tavan järjestää niin online- kuin offline-koulutusta ja erityisesti lisättyä todellisuutta (AR) ja virtuaalitodellisuutta (VR) hyödyntäviä ratkaisuja. Koulutusala on ns. etäoppimisplatform, joka tarjoaa yksinkertaisen käyttöliittymän kautta mahdollisuuden tarjota eri kohderyhmille erilaisia koulutussisältöjä, sekä mahdollistaa uusien koulutussisältöjen lisäämisen koulustarjontaan. Lisäksi hankkeessa kehitetään koulutuksen vientiä, joka on nopeasti kasvava ala Suomessa.

Hanke on luonteeltaan strateginen, koska sen avulla vahvistetaan kansainvälistä osaamista alueella, tiivistetään yritysten ja koulutusorganisaation yhteistoimintaa sekä varmistetaan koulutussektorin taloudellisia toimintamahdollisuuksia pitkälle tulevaisuuteen. Monipuolisempi taloudellinen tulopohja vahvistaa koulutusorganisaatioiden asemaa muutoksessa olevassa toimintaympäristössä.

Hankkeen tuloksena syntyy vähintään viisi koulutusvientituotetta. Tuotteita on kahden tyyppisiä. A) 'Ulkoistuspalvelu'-tuotteet asiakkaina ovat vientiyritykset, jotka haluavat ulkoistaa vientituotteidensa koulutuspalveluista osan. Näissä tapauksissa koulutusorganisaatiot toimivat alihankkijoina suomalaisyrityksille, jotka vuorostaan monipuolistavat omaa

Hankkeen nimi: Koulutusosaamisesta Kainuun vientituote

tuotevalikoimaa. Osin nämä ulkoistuspalvelut soveltuvat myös yritysten oman henkilöstön koulutukseen. KAMK ja KAO vastaavat oman tuotteen sisällöstä ja toteuttamisesta. B) Toinen tuotetyyppi on 'suoramyynti'- koulutustuotteet, joissa koulutusorganisaatiot hoitavat itse koko myynti- ja tuotantoprosessin kansainvälisille asiakkaille alusta loppuun. Koulutusviennin teknologisen perustana toimii hankkeessa kehitettävä etäoppimisalusta, joka mahdollistaa tehokkaan paikasta riippumattoman koulutuksen ja vähentää matkustamisen tarvetta, kun kouluttajan ja koulutettavien ei tarvitse olla fyysisesti samassa paikassa. Hankkeessa selvittää koulutusorganisaatioiden viennin organisoimisvaihtoehtoja. Vaihtoehtoina ovat nykyinen tapauskohtainen toimintamalli, yhteisyritys tai liittyminen koulutusvientirenkaisiin.

Hankkeessa on työpaketti molemmille koulutusvientituotteille. Hankkeen alkuun painottuvassa, volyymiltaan isommassa ulkoistuspalvelu-tuotteiden työpaketissa keskitytään sisällön tekemiseen ja virtuaalisten opetusmenetelmien kehittämiseen. Hankkeen loppupuolelle painottuvassa koulutustuotteiden 'suoramyynti' työpaketissa painopiste on myyntikanavien luomisessa kansainvälisiin asiakkaisiin, mutta myös tuotekehitystä tehdään tässä työpaketissa.

Hankkeen vaikutuksena kainuulaiset yritykset ovat saaneet uusia palvelutuotteita ja koulutusorganisaatioiden toimintakyky toimia markkinalähtöisesti on vahvistunut. Kainuun elinkeinoelämän kansainvälinen vienti on laajentunut koulutustoimialalle.

☒ Hankkeen toiminta kohdistuu yhden maakunnan alueelle	☐ Hankkeen toiminta kohdistuu usean maakunnan alueelle	☐ Hankkeen toiminta on valtakunnallista
Maakunnat Kainuu		
Seutukunnat Kajaanin		
Kunnat Kajaani		

Lisätietoja hakemuksesta

Kansainvälinen vienti on elinvoiman perusta Kainuulle ja koko Suomelle. Perinteiset vientitoimialat, kuten metsäsektori, kemian teollisuus, koneet- ja laitteet sekä elektroniikka muodostavat viennistä suurimman osan, mutta palvelujen viennin osuus kokonaisviennistä kasvaa koko ajan.

Julkisen talouden tiukka tilanne ja siitä johtuva koulutussektorin tila rakenteellisine muutoksineen ovat työntekijöitä, jotka asettavat koulutusorganisaatiot etsimään uusia tulolähteitä. Niin ammattikorkeakoulujen kuin ammattiopistojen valtion perusrahoituksesta on leikattu 30 % viime vuosien aikana. Samalla myös TKI- toiminnan rahoitusta on leikattu merkittävästi.

KAMK on kartoittanut koulutusvientimarkkinointia eri maissa sekä osallistunut Finpron ja ulkoministeriön vienninedistämismatkoille. Tarkasteluissa on huomattu suomalaisen vientiteollisuuden kohtaavan usein tilanteen, että yleinen osaamisen taso, erityisesti ammatillisella puolella on heikko kohdemaassa. Tässä tilanteessa vientiyrityksen pitäisi pystyä antamaan paljon laajempaa koulutusta ylläpito- ja kunnostustehtävissä työskenteleville henkilöille asiakasyrityksessä, esimerkiksi kaivoksessa. Pelkkä suomalaisyrityksen oman laitteen koulutus ei riitä vaan tarvitaan koulutusta myös perusasioista mm. sähkötekniikasta, mekaniikasta ja elektroniikasta. Näin laajan koulutuksen antaminen ei ole vientiyrityksen ydintoimintaa.

Hanketta valmisteltaessa käydyissä keskusteluissa yritysten kanssa on vahvistunut myös kuva perusosaamisen puutteen aiheuttamista haasteista. Keskusteluissa yritykset ovat myös osoittaneet mielenkiintoa virtuaaliteollisuuden avulla toteutettavaa koulutusta kohtaan. Sen avulla voidaan tehdä yrityksille ajanmukaisia ja tehokkaita koulutusratkaisuja.

Hankkeen nimi: Koulutusosaamisesta Kainuun vientituote

KAO on harjoittanut koulutusvientiä metalli- ja matkailu- ja ravitsemusalalla Venäjälle ja lisäksi KAOlla on ollut päätoiminen henkilö Virossa kouluttamassa automaahantuojujen asentajia Baltian maissa vuosina 2007-2011. Tämä koulutus on jatkunut yksittäisinä koulutuksina nykypäivään saakka Suomesta käsin. Lisäksi KAOlla on sopimus BMW:n ruotsalaisen alihankkijan kanssa asentajakoulutuksesta. Kao tarjoaa tällä hetkellä koneiden kunnossapitoon liittyvää koulutusta ruotsalaisen Bolidenin Kevitsan kaivokselle. Koulutus on otettu hyvin vastaan ja tarkoituksena on hyödyntää tätä kokemusta koulutusviennin laajentamisessa.

Kajaanin ammattikorkeakoulun osaamista virtuaaliodellisuuden ja simulaatioiden osalta sovelletaan kehitettäviin koulutusvientipalveluihin. Uusilla menetelmillä koulutuspalveluista tehdään ajanmukaisia ja kilpailukykyisiä. KAMKin olemassa oleva verkosto luo laajan pohjan koulutusviennin laajentamiseen ja tarkempaan kohdentamiseen. Lisäksi KAMKin TKI-toiminnan puitteissa on työskennelty pitkään yritysten vientitoiminnan kehittämisessä. Tämä osaaminen on tärkeää hankkeen onnistumisessa.

Hanke hyödyntää aikaisemmissa hankkeissa rakennettuja kompetensseja, esimerkiksi KAMK:issa käynnissä olevat virtuaaliodellisuuden ja lisättyyn todellisuuteen ja simulaatioihin liittyvät hankkeet. Hankkeessa mukana olevat yritykset toimivat teollisuuden eri aloilla ja muodostavat yhdessä toisiaan täydentävän kokonaisuuden. Tämän hankkeessa mukana olevan yritysryhmän avulla KAO ja KAMK voivat monipuolisesti kehittää ja testata koulutustuotteita ja -välineitä todellisissa olosuhteissa koko hankkeen ajan. Yritysten vahvat tarpeet, näkemys sekä motivaatio AR- ja VR- teknologioiden nopealle käyttöönotolle omissa koulutus- ja tukipalveluissaan luo hyvät edellytykset tehokkaalle yhteistoiminnalle. Yhteistyöyrityksiltä saatava nopea palaute puolestaan mahdollistaa nopean kehitysprosessin erilaisiin tarpeisiin suunnattaville koulutustuotteille ja -järjestelmille.

Vuonna 2016 Kajaanin ammattikorkeakoulun palvelujen myynti oli 650 000 €, josta kansainvälisen viennin osuus on hyvin pieni, muutamia tuhansia euroja. Kainuun ammattiopiston osalta koulutusvientiä on noin 50 000 € vuodessa.

Hankkeen aikana on kehitetty ainakin viisi kansainvälisille markkinoille suunnattua koulutustuotetta. Koulutustuotteet sisältävät dieseltekniikan koulutuspaketin, jossa on hyödynnetty virtuaaliodellisuuden ratkaisuja. Lisäksi kehitetään koulutuspaketti koneenohjausjärjestelmille, minkä toteutuksessa hyödynnetään lisätyn todellisuuden teknologiaa sekä etäoppimis- ja ohjausratkaisuja. Hankkeen yrityskumppaneiden kanssa suunnitellaan ja pilotoidaan saman etäoppimisalustan päälle lisää koulutussisältöjä.

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Kustannukset	Yhteensä €	Rahoitus	Yhteensä €	Osuus nettokustannuksista (%)
1 Palkkakustannukset	265 838	1 Haettava EAKR- ja valtion rahoitus	279 746	70,00
2 Ostopalvelut	70 000	2 Kuntien rahoitus	37 043	9,27
3 Kone- ja laiteinvestoinnit	0	3 Muu julkinen rahoitus	63 851	15,98
4 Rakennukset ja maa-alueet	0	4 Yksityinen rahoitus	19 000	4,75
5 Muut kustannukset	0			
6 Flat rate	63 802			
Kustannukset yhteensä	399 640	Rahoitus yhteensä	399 640	100,00
7 Tulot	0			
Nettokustannukset yhteensä	399 640			
		Rahoitussuunnitelma yhteensä	399 640	

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hankkeen tavoitteena on kansainvälisen koulutusviennin käynnistäminen Kainuusta. Tämä saavutetaan tekemällä kilpailukykyisiä koulutustuotteita, jotka tähtäävät ulkoistamismarkkinoille sekä suoraan vientiin. Tuotteiden laadun, ajanmukaisuuden ja kilpailukykyisen hinnan takia niissä hyödynnetään uusia teknologioita, kuten lisätyn todellisuuden

Hankkeen nimi: Koulutusosaamisesta Kainuun vientituote

ja virtuaaliodellisuuden ratkaisuja. Tavoitteena on lisätä koulutusorganisaatioiden koulutusviennin kasvua 3-5 vuoden tähtäimellä vuosittaiseen 20-30% kasvuun.

Hanke luo uuden toimintamallin koulutusvientiin osallistujaorganisaatioille ja luo sellaisen toimintatavan, jolla voidaan aktiivisesti reagoida erilaisiin koulutusvientitarpeisiin. Hanke vahvistaa osallistuvien koulutusorganisaatioiden osaamista ja verkostoja koulutusviennissä. Hanke avaa mahdollisuuden kainuulaisille yrityksille kasvattaa kansainvälistä liiketoimintaansa uusille alueille yhdessä KAMK:n ja KAO:n kanssa.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 399 640 €, josta EAKR ja valtion osuus 279 746 € (70 %) Omarahoitusosuudet Kajaanin ammattikorkeakoulu 63 851 € (16 %) ja Kainuun ammattiopisto 37 043 € (9 %). Yksityistä rahoitusta hankkeessa on 19 000 € (5 %)

Rahoittajan esitys

Rahoittajan esitys

Hakemus esitetään hyväksyttäväksi Hakemus esitetään hylättäväksi

Ratkaisun mahdolliset perustelut ja jatkotoimenpiteet

Hanke tukee Kainuun maakuntaohjelman 2018-2021 toimintalinjaa 3.1 Yritykset, osaaminen ja Kainuun vetovoima. Erityisesti hankkeen toiminnoilla pyritään vahvistamaan koulutuksen, tutkimuksen, innovaatiotoiminnan ja osaamisen kehittämistä kansainvälistymisen sekä verkostoitumisen kautta. Hanke luo mahdollisuuksia digitalisaation hyödyntämiseen Kajaanin ammattikorkeakoulun ja Kainuun ammattiopiston osaamisen viennissä kansainvälisille markkinoille. Yritysten vahva mukanaolo hankkeessa luo Kainuun elinkeinoelämälle täysin uusia mahdollisuuksia kansainvälisillä markkinoilla. Yritysten kasvun ja viennin edistäminen on määritelty yhdeksi tärkeimmistä kärjistä Kainuun maakuntaohjelman 2018-2020 elinkeinojen kehittämisen tavoitteissa.

Kainuun älykkään erikoistumisen valinnoissa painotetaan teknologiateollisuuden innovaatioiden syntymistä. Hanke luo uuden toimintamallin koulutuksen osaamisen vientiin yhteistyössä alueen yritysten kanssa. Hankkeessa on tarkoitus kehittää koulutusalausta, joka mahdollistaa kustannustehokkaan tavan järjestää niin online- kuin offline-koulutusta ja erityisesti lisättyä todellisuutta (AR) ja virtuaaliodellisuutta (VR) hyödyntäviä ratkaisuja.

Hanke on Suomen rakennerahasto-ohjelman Kestävää kasvua ja työtä toimintalinja 2. Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen mukainen ja tukee erityistavoitetta 4.1. Tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta.